

ĐỊNH HƯỚNG XÂY DỰNG HỆ THỐNG CHỈ TIÊU THỐNG KÊ CẤP TỈNH, CẤP HUYỆN, CẤP XÃ

*Lê Thế Trang **

Giới thiệu

Tỉnh, huyện, xã nằm trong hệ thống quản lý hành chính 4 cấp của Việt Nam (cấp trung ương, cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã). Mỗi cấp hành chính thực hiện chức năng quản lý theo hiến pháp, pháp luật và phân cấp về quản lý trên địa bàn. Do đó, để đáp ứng nhu cầu sử dụng thông tin thống kê của các cấp quản lý thì cần thiết phải xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê theo từng cấp quản lý để có khả năng phản ánh tương đối toàn diện tình hình phát triển kinh tế - xã hội theo lãnh thổ. Nói cách khác, việc phân cấp quản lý hành chính về kinh tế - xã hội của Việt Nam đòi hỏi, bên cạnh hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia, phải xây dựng và ban hành hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã để áp dụng thống nhất trong phạm vi cả nước.

1. Tổng quan

Hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã ban hành theo Quyết định số 54/2016/QĐ-TTg ngày 19/12/2016 của Thủ

* *Vụ Phương pháp chế độ và Quản lý chất lượng thống kê*

tướng Chính phủ (sau đây viết gọn là Quyết định 54) được xây dựng trên cơ sở hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia quy định theo Luật Thống kê và Nghị định số 97/2016/NĐ-CP ngày 01/7/2016 quy định nội dung chỉ tiêu thống kê quốc gia. Sau hơn 5 năm triển khai thực hiện, việc thu thập, tổng hợp số liệu thống kê trên địa bàn các cấp về cơ bản đáp ứng thông tin đầu vào quan trọng cho hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia và yêu cầu quản lý trên địa bàn trong thời gian qua, song cũng đã bộc lộ một số hạn chế bất cập cần phải sửa đổi, bổ sung. Đến nay, danh mục và nội dung các chỉ tiêu trong hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia đã được thay thế theo quy định tại Luật sửa đổi, bổ sung một số điều và Phụ lục Danh mục chỉ tiêu thống kê quốc gia của Luật Thống kê và các văn bản hướng dẫn Luật. Vì vậy, để thống nhất với hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia; nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin quản lý của các cấp lãnh đạo và bảo đảm phù hợp với tình hình phát triển kinh tế - xã hội trong điều kiện hiện nay cần thiết phải hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã.

2. Định hướng xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã

Việc xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã lần này được thực hiện theo định hướng sau:

- *Thứ nhất*, phản ánh tình hình kinh tế - xã hội chủ yếu của địa phương, đáp ứng cao nhất nhu cầu thông tin phục vụ lãnh đạo, quản lý điều hành của Đảng, Nhà nước và Chính quyền các cấp.

- *Thứ hai*, phù hợp với hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia và các hệ thống chỉ tiêu thống kê khác tạo thành một hệ thống các chỉ tiêu thống kê thống nhất.

- *Thứ ba*, bảo đảm tính khả thi về nguồn số liệu và nguồn lực thực hiện.

- *Thứ tư*, bảo đảm tính thiết thực và áp dụng một cách có hiệu quả trong thực tiễn.

Với định hướng nêu trên, Tổng cục Thống kê dự thảo hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp

tỉnh, cấp huyện, cấp xã với 150 chỉ tiêu cấp tỉnh, 49 chỉ tiêu cấp huyện, 24 chỉ tiêu cấp xã. So với hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện ban hành theo Quyết định 54, dự thảo này đã có sự thay đổi về số lượng và nội dung của các chỉ tiêu như sau: (1) Giữ nguyên các chỉ tiêu thống kê do vẫn còn phù hợp với tình hình thực tế, bảo đảm tính khả thi và bảo đảm phản ánh được tình hình kinh tế - xã hội trong giai đoạn mới; (2) Sửa tên gọi một số chỉ tiêu thống kê để phù hợp với tình hình thực tế và quy định của văn bản pháp luật chuyên ngành; (3) Bổ sung các chỉ tiêu thống kê để đáp ứng tổng hợp tính toán chỉ tiêu thống kê quốc gia mới, đáp ứng nhu cầu quản lý điều hành của lãnh đạo địa phương và phản ánh được tình hình kinh tế - xã hội trong giai đoạn tới; (4) Loại bỏ bớt một số chỉ tiêu hoặc phân tổ do không còn phù hợp với tình hình thực tế, không bảo đảm tính khả thi hoặc quy định trong các hệ thống chỉ tiêu thống kê khác, tổng hợp tại Bảng 1.

Bảng 1. Sự thay đổi về số lượng và nội dung của các chỉ tiêu trong dự thảo so với Quyết định 54

TT	Nội dung	Tổng số	Trong đó		
			Cấp tỉnh	Cấp huyện	Cấp xã
1	Số chỉ tiêu giữ nguyên	109	81	19	09
2	Số chỉ tiêu sửa tên gọi	60	24	22	14
3	Số chỉ tiêu bổ sung	54	45	08	01
4	Số chỉ tiêu loại bỏ	18	09	06	03

Nguồn: Tác giả tổng hợp

➤➤➤ NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã được xây dựng mới đã bổ sung các chỉ tiêu thống kê phản ánh xu hướng phát triển kinh tế - xã hội trong giai đoạn hiện nay. Bổ sung những chỉ tiêu kinh tế tổng hợp, chỉ tiêu giá trị để lãnh đạo cấp ủy, chính quyền các cấp có đầy đủ cơ sở và thông tin trong việc đánh giá, chỉ đạo điều hành và xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của từng địa phương. Riêng đối với cấp huyện, nghiên cứu đưa vào một hoặc một số chỉ tiêu giá trị nhằm phản ánh, đo lường sự phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn góp phần nâng cao tính phục vụ và vị thế của ngành Thống kê. Bổ sung các chỉ tiêu tần suất nhanh (kỳ tháng, kỳ quý) đối với hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện được biên soạn trong báo cáo kinh tế - xã hội hàng tháng, quý của Tổng cục Thống kê và Cục Thống kê nhằm đáp ứng nhu cầu thông tin một cách nhanh chóng, kịp thời trong thời kỳ phát triển và hội nhập hiện nay.

3. Kết luận

Xác định vai trò quan trọng và để đáp ứng nhu cầu thông tin phục vụ lãnh đạo Đảng, chính quyền các cấp và người dùng tin cùng với thực trạng của các chỉ tiêu thống kê hiện nay cho thấy việc sửa đổi, thay thế hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã được xác định là một trong những nhiệm vụ cần thiết của công tác thống kê

hiện nay. Nhận thức được điều này nên ngay sau khi hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia được ban hành, Tổng cục Thống kê đã phối hợp với các Bộ, ngành và địa phương tiến hành nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã để trình cấp có thẩm quyền ban hành vào quý II năm 2022./.

Tài liệu tham khảo

1. Quốc hội (2015), Luật Thống kê ngày 23 tháng 11 năm 2015.
2. Quốc hội (2021), Luật sửa đổi, bổ sung một số điều và Phụ lục Danh mục chỉ tiêu thống kê quốc gia của Luật Thống kê ngày 12 tháng 11 năm 2021.
3. Chính phủ (2016), Nghị định số 97/2016/NĐ-CP ngày 01/7/2016 của Chính phủ quy định nội dung chỉ tiêu thống kê thuộc hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia
4. Dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định nội dung chỉ tiêu thống kê thuộc hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia và quy trình biên soạn chỉ tiêu tổng sản phẩm trong nước, chỉ tiêu tổng sản phẩm trên địa bàn tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.
5. Thủ tướng Chính phủ (2016), Quyết định số 54/2016/QĐ-TTg ngày 19/12/2016 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Hệ thống chỉ tiêu thống kê cấp tỉnh, cấp huyện, xã.